

ใบความรู้ที่ 5 เรื่อง คำสรรพนาม

คำสรรพนาม

คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนามที่ผู้พูดหรือผู้เขียนได้กล่าวแล้ว หรือเป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้ฟังและผู้พูด เพื่อไม่ต้องการกล่าวคำนาม

ชนิดของคำสรรพนาม

คำสรรพนาม แบ่งออกเป็น 7 ชนิด คือ

1. คำบุรุษสรรพนาม
2. คำประพันธสรรพนาม
3. คำพจน์สรรพนาม
4. คำวิภาคสรรพนาม
5. คำนิยมสรรพนาม
6. คำอนิยมสรรพนาม
7. คำสรรพนามใช้เน้นนามที่อยู่ข้างหน้า

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. คำบุรุษสรรพนาม (คำ - บุ - หรูด - สับ - พะ - นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนในการพูดจาแบ่งเป็น

- สรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูด เช่น *ฉัน ผม ข้าพเจ้า กู ข้า ตู อาตมภาพ ข้า*

เป็นต้น

- สรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนตัวผู้ฟังหรือผู้ที่เราพูดด้วย เช่น *ลื้อ เอ็ง ถึง คุณ เธอ ได้เท่าพระองค์ พระคุณเจ้า ท่าน* เป็นต้น

- สรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนตัวผู้ที่ถูกกล่าวถึง เช่น *เขา มัน ท่าน หล่อน พระองค์* เป็นต้น

2. คำประพันธสรรพนาม (คำประพันธ - ทะ - สับ - พะ - นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามและในขณะเดียวกันก็จะเชื่อมประโยคที่คำสรรพนามนั้นนำเข้ามาสัมพันธ์กับคำนาม และยังบอกถึงลักษณะของคำนามนั้นอีกด้วย มีอยู่ 4 คำ คือ *ผู้ ที่ ซึ่ง อัน*

ตัวอย่าง

- *ฉันชอบนักเรียนที่มีมารยาทดี*
- *คนซึ่งเกียจคร้านต้องลำบาก*
- *ครูยกย่องนักเรียนผู้รักษาความสะอาด*
- *โคลงบทแรกอันเป็นบทไพเราะที่สุดเป็นโคลงสี่สุภาพ*

3. คำปฏิเสธสรรพนาม (คำ - ปรีด - ฉา - สับ - พะ - นาม) คือ คำสรรพนามที่มีความหมายเป็น คำถาม อาทิคำว่า ใคร ไหน อะไร อย่างไร อันไหน ผู้ใด สิ่งใด ฯลฯ

ตัวอย่าง

- อะไรอยู่ในกล่องกระดาษ
- ใครมาแน่ะ ออกไปดูซิ
- ไหนเป็นบ้านของเธอ
- อันไหนที่เธอชอบ
- ผู้ใดไม่ได้มาเมื่อวานนี้

4. คำวิภาคสรรพนาม (คำ - วิ - พาก - คะ - สับ - พะ - นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนนามเพื่อแบ่งแยกนามนั้นออกเป็นส่วน ๆ แต่ละพวก แต่ละสิ่ง แต่ละคน จะมีคำ ต่าง บ้าง กัน ประกอบอยู่ด้วย

ตัวอย่าง

- นักเรียนต่างทำการบ้าน
- ชาวบ้านบ้างก็นั่งบ้างก็นอน
- เด็กดีกันที่หลังโรงเรียน
- เขากำลังคุยกันอย่างถูกคอ
- เด็กบ้างก็วิ่งบ้างก็เดินไปสนามฟุตบอล

5. คำนิยมนามสรรพนาม (คำ - นิ - ยม - สับ - พะ - นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนนามหรือข้อความที่กล่าวมาแล้วหรือที่ปรากฏอยู่เฉพาะหน้า เพื่อบอกความกำหนดชี้เฉพาะให้ชัดเจน อาทิคำว่า นี่ นั้น โน่น นี่ นั้น โน่น นั้น ฯลฯ

ตัวอย่าง

- นี่คือบ้านของฉัน
- นักรถเมล์มาแล้ว เร็ว ๆ เข้า
- โน่นคือดอยสุเทพ
- โน่นคือภูกระดึง
- นี่คือปากกาที่นายซื้อมาจากเมืองนอก

6. คำอนิยมนามสรรพนาม (คำ - อะ - นิ - ยม - สับ - พะ - นาม) คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนนาม ทัว ๆ ไปที่ไม่กำหนดชัดเจนแน่นอน ไม่เฉพาะเจาะจง อาทิคำว่า ใคร อะไร ไหน ผู้ใด หรือเป็นคำคู่ก็ได้ อาทิ ใด ๆ ใคร ๆ อะไร ๆ ไหน ๆ ฯลฯ (แต่มีใช้คำถาม)

ตัวอย่าง

- ใครจะกลับบ้านก่อนก็ได้นะ
- อะไรฉันก็กินได้ทั้งนั้นแหละ
- ไหนก็สุขสู้บ้านของฉันไม่ได้
- ผู้ใดจะไม่ไปก็ได้นะ
- ใคร ๆ ก็ชอบละครเรื่องนี้

7. คำสรรพนามใช้เน้นนามที่อยู่ข้างหน้า เป็นคำบุรุษสรรพนามต่าง ๆ ที่เรียงไว้หลังคำนามเพื่อเน้นความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด อาทิ ยกย่อง ตูหมิ่น แสดงความคุ้นเคย หรืออื่น ๆ แล้วแต่กรณี

ตัวอย่าง

- นายแก้วนแกเป็นตลกเก่ามาก่อน
- เพื่อน ๆ ของลูกเขาจะมากินเลี้ยงในตอนเย็น
- จารุณีเธอเป็นคนสวย
- เจ้าแต้มมันชอบเห่าคนใส่เสื้อสีแดง
- สุนทรภู่ท่านเป็นผู้ริเริ่มการใช้สัมผัสในการแต่งกลอน